

Muzica în traducerile românești ale Bibliei. Abordări filologice

Florentina Nicolae
Universitatea „Ovidius” din Constanța

Section 9

Acest studiu are în vedere analiza formelor de manifestare lingvistică ale comunicării prin muzică în textul biblic. Sunt luate în considerație traducerile biblice în limba română, din secolul al XVI-lea, până astăzi. Pornim de la premisa că studiul traducerilor biblice ar putea reflecta schimbările de mentalitate, în ceea ce privește relația cu textul sacru a traducătorului, în contextul în care limba română a devenit limbă de cult abia din secolul al XVII-lea, prin naționalizarea serviciului divin.

În analiza sferei onomasiologice a „muzicii”, avem în vedere acțiunea, actantul, obiectele muzicale. Trebuie să facem distincția între diverse tipuri de instrumente și funcționalitatea acestora: trâmbița, timpanele, chitara, harfa etc. Cântărețul individualizat față de masele populare este menționat începând cu *II Regi*. În fapt, textul biblic atestă trecerea lentă de la utilizarea instrumentelor muzicale în luptă sau în contexte cu o puternică implicare spirituală (nuntă, înmormântare, serviciu divin), către o funcționalitate pur estetică, o dată cu regele David, deși rolul lor spiritual este, de regulă, implicit.

Analiza filologică a manierei de redare a termenilor care se încadrează în sfera semantică a muzicii ia în considerare trei direcții fundamentale: diacronică (pătrunderea neologismelor de diferite origini în diferite epoci), diastratică (relația limbaj cult-limbaj popular) și diatopică (utilizarea și circulația regionalismelor). Pornind de la aceste distincții coșeriene, vom analiza câmpul semantic al muzicii, de la prima traducere a unor fragmente veterotestamentare în limba română (*Palia de la Orăștie*, 1582), până la versiunea oficială a Patriarhiei Române, publicată în 2008.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Surse primare

Biblia în limba română

Palia de la Orăștie. 1581-1582, Editor Viorica Pamfil (1968). București: Editura Academiei.

Biblia adecă Dumnezeiasca Scriptură ale cei Vechi și ale cei Noao Leage (1688). București: Scaunul Mitropoliei Bucureștilor. Versiune online:
<http://ia700408.us.archive.org/21/items/Biblia1688/Bbiblia1688.pdf>

Biblia Vulgata de la Blaj (1760-1761) (2005). București: Editura Academiei. Versiune online:
<http://sldsjd.wordpress.com/2011/01/05/exceptional-online-download-biblia-vulgata-de-la-academia-romana/>

Biblia adecă Dumnezeiasca Scriptură a Legii Vechi și a ceii Noao (1795). Blaj: Editura Episcopiei Unite. Versiune online:
<http://www.scribd.com/doc/3964480/Biblia-de-la-Blaj-Traducerea-din-1795>

Biblia Sacra que coprinde Vechiul și Nuoul Testament, tradusă din hellenesce după a quellor Septedeci de I. Heliade R. (1858). Paris: Tipografia Preve & comp.

- Versiune online: www.dacoromanica.ro
- Sânta Scriptură a Vechiului și a Noului Testament* (1874). Iași: Tipolitografia H. Goldner. Versiune online:
<http://www.scribd.com/doc/38226319/Biblia-1874-1-6>
- Biblia adică Dumnezeiasca Scriptură a Legii Vechi și a celei Nouă* (1914). București: Tipografia Cărților Bisericești. Versiune online:
http://psaltika.dominet.ro/Biblia_1914.pdf
- Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament. Edițiune nouă. Revizuită după testurile originale și publicată de Societatea Biblică pentru Britania și străinătate* (1921). București. Versiune online:
<http://www.scribd.com/doc/49645192/>
- Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament, 1924* (2011). București. Versiune online:
<http://biblia.pentruviata.ro/BibliaVDCC.pdf>
- Biblia adică Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și a Noului Testament* (1939). București, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol al II-lea”, Ediția II-III. Versiune online:
<http://www.scribd.com/doc/47033350/Biblia-Gala-Galaction-Bucuresti-1939>
- Biblia sau Sfânta Scriptură*, după textul grecesc al Septuagintei. Prin osârdua Înalt Prea Sfințitului Nicodim, Patriarhul României și binecuvântarea Sfântului Sinod (1944). București: Editura Institutului Biblic al Bisericii Ortodoxe Române.
- Septuaginta, Vol. 1 (Geneza, Exodul, Leviticul, Numerii, Deuteronomul)*, Volum coordonat de Cristian Bădiliță, Francisca Băltăceanu, Monica Broșteanu, Dan Slușanschi, în colaborare cu Ioan-Florin Florescu, Colegiul Noua Europă (2004). Iași: Editura Polirom.
- Biblia sau Sfânta Scriptură* (1968, 1982, 1988, 1994, 2001, 2008). București: Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române.

Surse secundare

- Gafton, Alexandru (2007a). *Palia de la Orăștie(1582), II. Studii*, (în colaborare cu V. Arvinte). Iași: Editura Universității „Al.I.Cuza”.
Ediție online: <http://media.lit.uaic.ro/catedra/palia/numeproprii.pdf>
- Gafton, Alexandru (2007b). *Elementul slavon în Palia de la Orăștie*, în „Philologos”, anul II, nr. 5-6 (3).
Versiune online: <http://mail.lit.uaic.ro/gafton/slavonpo.pdf>
- Heliade Rădulescu, Ion (1858). *Biblicele sau Notitii historice, philosophice, religiose și politice asupra Biblie*. Paris: Preve și Comp.
Versiune online: www.dacoromanica.ro
- Idelsohn, Abraham Z. (1992 [1929]). *Jewish Music: Its Historical Development*. New York: Dover.
- Munteanu, Eugen (2008). *Studii de lexicologie biblică*. București: Humanitas.
- Toma, Raluca Felicia (2011). *Cuvinte și expresii biblice în limba română. Analiză retoric-stilistică*. București: Editura Muzeului Literaturii Române.
- Vieru, Roxana (2008). *Palia de la Orăștie: impactul izvoarelor asupra textului românesc. Câteva aspecte*.
Versiune online: <http://www.cntdr.ro/sites/default/files/c2008/c2008a21.pdf>